

Lagrådsremiss: Utlandsspioneri

Kommittédirektiv: Översyn av bland annat grundlagsregler om allvarliga fredstida kriser

1 oktober 2021

Justitieminister Morgan Johansson

Utlandsspioneri

- Dagens straffrättsliga regler om spioneri har brister.
- För straffansvar krävs dels att syftet med en gärning är att gå *främmande makt* till handa, dels att gärningen kan medföra men för *Sveriges säkerhet*.
- Därmed omfattas inte gärningar som syftar till att gå exempelvis en terroristorganisation tillhanda.
- Inte heller omfattas gärningar som kan skada Sveriges förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation, om dessa gärningar inte samtidigt kan skada Sveriges säkerhet.

Utlandsspioneri

- För att täppa till denna lucka föreslås ett gradindelad nytt brott införas: utlandsspioneri.

Den som, i annat fall än som avses i 5 §, för att gå en främmande makt eller liknande sammanslutning tillhanda, obehörigen anskaffar, befordrar, lämnar eller röjer en hemlig uppgift vars uppenbarande för en främmande makt eller liknande sammanslutning kan medföra allvarligt men för Sveriges förhållande till någon annan stat eller en mellanfolklig organisation, om uppgiften förekommer inom ramen för ett samarbete med en annan stat eller en mellanfolklig organisation eller i en mellanfolklig organisation i vilken Sverige är medlem, döms för utlandsspioneri till fängelse i högst fyra år.

Utlandsspioneri

- Konstruktionen av straffbestämmelsen om utlandsspioneri svarar mot bristerna i straffbestämmelsen om spioneri:
- ...för att gå en främmande makt *eller liknande sammanslutning* till handa...
- ...kan medföra allvarligt men för Sveriges *förhållande till någon annan stat eller mellanfolklig organisation*...
- ...om uppgiften förekommer inom ramen för ett samarbete med en annan stat eller en mellanfolklig organisation eller i en mellanfolklig organisation i vilken Sverige är medlem.

Utlandsspioneri

- Straffskalan för utlandsspioneri föreslås vara fängelse i högst fyra år.
- Straffskalan för grovt utlandsspioneri föreslås vara fängelse i lägst två och högst åtta år.
- För gärningar som med hänsyn till syftet och övriga omständigheter är försvarliga föreslås att det inte ska dömas till ansvar.

Utlandsspioneri

- I lagrådsremissen föreslås också att det befintliga spioneribrottet utvidgas så att även gärningar i syfte att gå *liknande sammanslutningar* omfattas.
- Straffbestämmelserna om obehörig befattningshavare med hemlig uppgift och vårdslöshet med hemlig uppgift föreslås utvidgas för att svara mot införande av det nya brottet utlandsspioneri.
- Utlandsspioneri och grovt utlandsspioneri kriminaliseras som tryck- och yttrandefrihetsbrott. Detta kräver ändring av grundlag.
- De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Översyn av regeringens normgivning i allvarliga fredstida kriser

- Pandemin har visat på behovet av att med kort varsel fatta beslut som möjliggör effektiv hantering av fredstida kriser.
- Utredningen ska överväga om regeringens möjlighet att besluta om rättsliga regler i nödsituationer ska utökas.

Översyn av regeringens normgivning i allvarliga fredstida kriser

En parlamentarisk kommitté ska därför:

- bedöma om det finns ett behov av att utvidga regeringens normgivningskompetens i allvarliga fredstida kriser, och
- lämna de förslag till författningsändringar som kommittén bedömer vara motiverade.

Översyn av riksdagens arbetsformer i allvarliga fredstida kriser

- Formerna för riksdagens arbete i kristider ses över.
- Kommittén ska därför bland annat överväga om sammanträden ska kunna hållas endast digitalt, och
- om kammaren och utskotten ska kunna ha olika regler för hur och var sammanträden hålls.

Översyn av regleringen om krigsdelegationen

- Regleringen av riksdagens arbete vid krig eller krigsfara måste vara ändamålsenlig och anpassad till dagens förhållanden.
- Kommittén ska därför bland annat analysera om ordningen med en krigsdelegation alltjämt är ändamålsenlig och, oavsett slutsats, analysera krigsdelegationens sammansättning, funktion och befogenheter.

Kommittédirektiv

- Utredningen kommer att ha formen av en parlamentarisk kommitté.
- Ordförande blir före detta hovrättspresident Johan Hirschfeldt.
- Uppdraget ska redovisas senast den 15 november 2023.

Lagrådsremiss: Utlandsspioneri

Kommittédirektiv: Översyn av
bland annat grundlagsregler om
allvarliga fredstida kriser

1 oktober 2021

Justitieminister Morgan Johansson

